

Digitala årsredovisningar – vad har vi lärt oss?

OKTOBER 2022

Innehåll

Förord	2
Bakgrund	4
Elektroniska årsredovisningar	5
Så går det till	6
Kommande EU-reglering	7
Några sammanfattande slutsatser	9
Vad är syftet?	9
En alternativ digital tjänst	10
Regleringen behöver anpassas	11
Viktigt med samordning	11
Trinovo Consultings rapport – Digital inlämning av årsredovisning till Bolagsverket/Finansinspektionen	13

Förord

Affärsredovisning har sedan länge upphört att vara en manuell process. Med några få undantag använder sig både små och stora företag av system för finansiell rapportering som normalt är i princip helt digitala. Överföringen av finansiell information till myndigheter och intressenter utanför den rapporterade enheten har dock i stor utsträckning förblivit analog och krävt ett stort antal manuella moment. Denna paradox kan beskrivas som en eftersläpning av samhällets digitalisering, som lagstiftare och myndigheter av olika anledningar har haft svårt att komma till rätta med. Men detta håller på att förändras och det finns gott om exempel på nationella och EU-rättsliga initiativ som syftar till digitalisering av finansiell information från företag, för smidigare rapportering.¹ Eftersom utvecklingen går snabbt och samtidigt innebär omfattande anpassningar som är resurskrävande för rapporterade företag, systemleverantörer och användare av finansiell information är det viktigt att följa upp och säkra att målsättningarna med digitaliseringen uppnås. I synnerhet med hänsyn till att de vägval som görs kan vara svåra att ändra och få oönskade konsekvenser.

Svenskt Näringsliv har låtit konsultföretaget Trinovo göra en uppföljning av utformningen av de svenska lösningarna för digital inlämning av årsredovisningar. Frågan är aktuell eftersom ett lagstadgat krav på digital inlämning av årsredovisningen till Bolagsverket för aktiebolag är föremål för utredning. Ett syfte med uppföljningen är att med beaktande av näringslivets erfarenheter och behov få underlag till en bedömning av hur fördelarna med digital ingivning på bästa sätt uppnås samt att identifiera eventuella utvecklings- och förbättringsområden inför ett framtida obligatorium.

Frågan om digital inlämning av årsredovisningar aktualiseras även av gällande och kommande EU-reglering. Nyligen enades EU om ändringar i redovisningsdirektivet (2013/34/EU), som innebär att stora företag ska upprätta de delar av förvaltningsberättelsen som innehåller hållbarhetsinformation i ett enhetligt elektroniskt format. Formatet förväntas överensstämja med det format som redan gäller för börsnoterade företag när de upprättar års- och koncernredovisning för elektroniskt ingivande till Finansinspektionen eller motsvarande myndighet i enlighet med det så kallade öppenhetsdirektivet (2004/109/EG). Kommissionen har vidare lagt fram ett förslag till förordning om en gemensam europeisk kontaktpunkt för elektronisk företagsinformation. Genomförandet av EU-kraven kommer få betydelse för digitaliseringen av årsredovisningar i Sverige framöver. Ytterligare ett syfte med rapporten är därför att belysa frågor som kan aktualiseras av kommande EU-reglering.

¹ Se exempelvis Svenskt Näringslivs rapport, Trends in digital reporting – future developments of information transfer between businesses and governments, från december 2019.

Trinovos uppföljning utgör en sammanställning och analys av hittillsvarande erfarenheter och konsekvenser av elektronisk ingivning av års- och koncernredovisningar till Bolagsverket och till Finansinspektionen. Rapporten bygger på ett underlag i form av intervjuer och frågor till redovisningskonsulter, programvaruleverantörer, rapporterande företag och användare av årsredovisningsinformation. Därutöver har Bolagsverket intervjuats för att ge sin syn på hur tjänsten och utvecklingen av den har fungerat. Rapporten inleds med ett bakgrundsavsnitt som ger en kort historik och en beskrivning av hur den digitala ingivningen är utformad. Därefter presenteras Svenskt Näringslivs sammanfattande slutsatser av Trinovos uppföljning, vilken presenteras i sin helhet sist i rapporten.

Stockholm oktober 2022

Sofia Bildstein-Hagberg
Svenskt Näringsliv

Claes Norberg

Bakgrund

Aktiebolag och vissa andra företag ska enligt årsredovisningslagen offentliggöra sin årsredovisning genom att lämna in bestyrkta kopior till Bolagsverket senast en månad efter fastställelse på bolagsstämman. Bolagsverket är registermyndighet, vilket bland annat innebär att de ska tillhandahålla årsredovisningen till den som vill ta del av den. Det kan till exempel vara kreditgivare, leverantörer, kunder och andra som behöver information om företagets verksamhet och finansiella situation. Historiskt har de flesta årsredovisningar lämnats in till registermyndigheten i pappersform som vanlig post, och det är fortfarande det vanligast förekommande inlämnings sättet. När Bolagsverket tagit emot pappersdokumenten skannas informationen in för att sedan lagras. Intressenter som vill ta del av de årsredovisningar som finns hos Bolagsverket kan hämta ut informationen mot en avgift. Vissa intressenter som tillhandahåller informations-tjänster för företag hämtar ut väldigt stora mängder årsredovisningsinformation från Bolagsverket.

För drygt 15 år sedan ändrades lagstiftningen så att det blev möjligt för företag att lämna in årsredovisningen elektroniskt. För att praktiskt kunna hantera elektroniskt mottagande har Bolagsverket utvecklat en tjänst för elektronisk ingivning av årsredovisningen i överföringsformatet iXBRL för aktiebolag. Tjänsten omfattar aktiebolag som upprättar årsredovisning i enlighet med Bokföringsnämndens regelverk K2 och aktiebolag som upprättar års- och koncernredovisning i enlighet med Bokföringsnämndens regelverk K3. Elektronisk överföring av årsredovisningen till Bolagsverket är än så länge frivillig. Frågan om hur ett kommande obligatorium ska utformas och vilka företag som bör omfattas är föremål för utredning.

Utöver årsredovisningslagens krav på offentliggörande omfattas börsnoterade företag² av de EU-gemensamma informationsregler som gäller på värdepappersmarknaden. Det primära syftet med dessa regler är investerarskydd samt att säkerställa en effektiv prisbildning på värdepappersmarknaderna. Till följd av detta upprättar noterade företag sin års- och koncernredovisning i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS) och normgivning från Rådet för finansiell rapportering. Från och med 2022 omfattas noterade företag av krav på att upprätta års- och koncernredovisning i det gemensamma elektroniska rapporteringsformatet Esef (European Single Reporting Format) och lämna in den digitalt till den behöriga myndigheten, vilket i Sverige är Finansinspektionen. Detta görs genom tillämpning av en taxonomi som tagits fram av den europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Esmå. Den elektroniska års- och koncernredovisningen ska lämnas in till Finansinspektionen senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång. Regleringen trädde i kraft 2022,

² Företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad.

efter att ha skjutits upp i ett år med anledning av pandemin, och blev därmed obligatorisk för års- och koncernredovisningar upprättade för räkenskapsår som inletts 1 januari 2021 och senare. Den EU-gemensamma taxonomin för rapportering i enlighet med Esef kan inte användas för digital ingivning av års- och koncernredovisningar till Bolagsverket. Börsnoterade företag kan därför inte använda Bolagsverkets elektroniska tjänst och lämnar därmed in handlingarna i pappersform.

Elektroniska årsredovisningar

Redan 2006, när den lagstiftning som gjorde att det blev möjligt att upprätta och lämna in årsredovisningar i elektroniskt format kommit på plats, introducerade Bolagsverket en första tjänst för elektronisk ingivning av årsredovisningar, ”Lämna Årsredovisning”. Den byggde på att ett aktiebolag skulle upprätta sin årsredovisning i överföringsformatet XBRL med hjälp av en programvara och sedan ladda upp den i Bolagsverkets tjänst. Handlingen skulle därefter skrivas under av styrelse och verkställande direktör med en elektronisk signatur (e-legitimation). Därmed var XBRL-filen att betrakta som originalhandling. Bolagets revisor kunde sedan ladda upp revisionsberättelsen hos Bolagsverket, underteckna den och göra påteckning på årsredovisningen. Tjänsten möjliggjorde även elektroniskt upprättande av fastställelseintyg. Det var dock få företag som utnyttjade den elektroniska tjänsten. Det låga användandet innebar att nödvändiga systemändringar föranledda av bland annat nya redovisningsregler inte kom till stånd, och 2012 stängdes därför systemet. Vid den tidpunkten hade endast 182 årsredovisningar lämnats in på elektronisk väg. Enligt Bolagsverkets analys berodde det låga antalet sannolikt på att det saknades uppenbara fördelar för företagen att använda tjänsten. Det blev därför inte heller någon efterfrågan på programvara för upprättande av årsredovisning i överföringsformatet XBRL, vilket gjorde att programvaruleverantörerna avstod från att utveckla sådana produkter.³

I juli 2016 fick Bolagsverket ett regeringsuppdrag att ta fram en ny digital tjänst för ingivning av årsredovisningar.⁴ I samband med att uppdraget slutredovisades i mars 2018 öppnade Bolagsverket ett system för elektroniskt mottagande av årsredovisningar för aktiebolag som tillämpar K2. Samtidigt förlängde regeringen uppdraget för att utveckla tjänsten för digital ingivning till att omfatta alla företagsformer som ska upprätta och lämna in sin års- och koncernredovisning till Bolagsverket.⁵ I februari 2021 blev det möjligt för aktiebolag att lämna in års- och koncernredovisning upprättad i enlighet med K3 digitalt. I samband med detta lämnade Bolagsverket in en hemställan om lagändring till regeringen för att göra digital ingivning av årsredovisningen obligatorisk. I hemställan gjorde Bolagsverket bedömningen att ett obligatorium kan införas från den 1 juli 2021.⁶ Den pågående utredning i vars uppdrag det ingår

³ SOU 2015:8, En översyn av årsredovisningslagarna, s. 323–324.

⁴ Näringsdepartementet, Uppdrag att införa en tjänst för ingivning av finansiell information avseende Årsredovisningar. 20160721. N2016/04957/SUN

⁵ Näringsdepartementet, Uppdrag att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar m.m. för alla företagsformer. 20180321. N2018/02033/FF

⁶ Bolagsverket, Hemställan om att göra digital ingivning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag. 20210119. AD234/2021

att ta ställning till hur en skyldighet att ge in års- och koncernredovisningen i ett elektroniskt format bör utformas, och vilka företag som bör omfattas, tillsattes i december 2021. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 22 december 2022.⁷

Så går det till

Bolagsverkets tjänst för elektronisk överföring bygger på formatet iXBRL. XBRL är en standard för elektronisk lagring och överföring av finansiell information som kan användas oberoende av vilket redovisningssystem som företaget använder. XBRL används för inrapportering av finansiell information i många länder och blev svensk standard i juli 2015 efter ett förberedande kommittéarbete där Skatteverket, Bolagsverket, Finansinspektionen, SCB och föreningen XBRL Sweden deltog. XBRL bygger på att informationen i den finansiella rapporten försätts med etiketter (taggar) i enlighet med ett gemensamt begreppssystem, en taxonomi. En rapport upprättad med XBRL är dock inte möjlig att läsa för en mänsklig användare. Formatet iXBRL är en utveckling av XBRL som innebär att taggarna infogas i en rapport med vanlig läsbar text.

För att kunna nyttja möjligheten till digital ingivning av årsredovisningar krävs att företaget använder en redovisningsprogramvara som är ansluten till Bolagsverkets tjänst. Det krävs också att företaget har en styrelseledamot eller verkställande direktör med ett svenskt personnummer och en svensk e-legitimation. När denna rapport skrivs är tio programvaruleverantörer anslutna till Bolagsverkets tjänst. Programmen skiljer sig från varandra i funktionalitet. Digital inrapportering av koncernredovisning i enlighet med K3 stöds exempelvis bara av en leverantör. Digital inlämning av revisionsberättelse, som kan ske som en del av årsredovisningen eller separat som en egen fil, stöds inte heller av alla leverantörer.

Processen för inlämning sker i flera steg. Årsredovisningen laddas upp på Bolagsverkets hemsida; samtidigt anges personnummer och e-post för den person (styrelseledamot eller vd) som ska skriva under fastställelseintyget. Denne loggar sedan in, skriver under fastställelseintyget och skickar in årsredovisningen. Kvittens skickas ut via Bolagsverkets e-tjänst. Om årsredovisningen är fullständig registreras den direkt.

Den årsredovisning som skickas in till Bolagsverket är en avskrift av det undertecknade originalet. Det kan därför finnas skillnader mellan den undertecknade originalhandlingen och det elektroniska dokument som skickas in till Bolagsverket. Enligt de tydliggöranden som Bolagsverket publicerar på sin hemsida kan dokumenten se olika ut, bara innehållet är detsamma.⁸ Originalhandlingen kan vara upprättad på papper eller elektroniskt. Det är den person som skriver under fastställelseintyget som ansvarar för att innehållet i den elektroniska avskriften är detsamma som i originalet.

⁷ Justitiedepartementet, Bolaget som brottsverktyg. 20211228. Dir. 2021:115

⁸ <https://bolagsverket.se/sjalvservice/etjanstersjalvservice/lamnainarsredovisningendigitalt/vanligafragoromattlamnainars-redovisningendigitalt.1671.html>

Från det att tjänsten öppnades för K2-företag 2018 har andelen elektroniskt överförda årsredovisningar ökat successivt. År 2021 överfördes ca 30 procent av årsredovisningarna elektroniskt till Bolagsverket.⁹ Den största andelen av dessa årsredovisningar är upprättade i enlighet med K2 och saknar revisionsberättelse, eftersom bolaget ingår i den kategori små aktiebolag för vilka det är frivilligt att anlita en revisor.¹⁰

Kommande EU-reglering

I november 2021 publicerade EU-kommissionen ett förordningsförslag om en gemensam europeisk kontaktpunkt för centraliserad tillgång till information om finansiella tjänster, kapitalmarknader och hållbarhet: European Single Access Point (ESAP).¹¹ Förslaget innehåller reglering för att inrätta en plattform för tillgång till elektronisk finansiell information och hållbarhetsinformation som ska upprättas i enlighet med ett stort antal rättsakter, bland annat redovisningsdirektivet och öppenhetsdirektivet. Formatet för inrapportering ska enligt förslaget regleras i delegerade akter som ska bygga på tekniska råd som tas fram av den europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Esma. Regleringen föreslås införas stegvis, men i slutändan kommer den att vara beroende av att företagen upprättar den finansiella information som ska ges in till kontaktpunkten elektroniskt. Års- och koncernredovisningar från börsnoterade företag ingår i den information som enligt förslaget ska finnas tillgängligt på plattformen från 2024. Information som upprättas och offentliggörs i enlighet med redovisningsdirektivet (års- och koncernredovisningar, hållbarhetsrapporter m.m.) ska enligt förslaget finnas tillgängligt på plattformen från och med 2025. Tillämpningsområdet för kravet, omfattningen av informationen och det format den ska upprättas i är ännu inte fastställt. För att genomföra regleringen krävs dock ett gemensamt europeiskt format i någon form.

I juni 2022 enades EU-länderna om ett nytt direktiv om företagens hållbarhetsrapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).¹² Direktivet utgörs i praktiken av ändringar i EU:s redovisningsdirektiv och den hållbarhetsrapport som enligt direktivet ska ingå som en del av förvaltningsberättelsen i årsredovisningen. Enligt CSRD ska företag som uppfyller två av gränsvärdena 250 anställda, 20 miljoner euro i balansomslutning och 40 miljoner euro i nettoomsättning upprätta en hållbarhetsrapport i enlighet med europeiska standarder för hållbarhetsrapportering. Rapporten ska upprättas i ett gemensamt elektroniskt format. Bland den information som ska ingå i rapporten ingår bland annat information som ska lämnas enligt den så kallade taxonomiförordningen (2020/852/EU). Även denna information ska således upprättas

⁹ <https://bolagsverket.se/omoss/utvecklingavdigitalatjanster/digitalinlamningavarsredovisning/antaldigitalinlamnadears-redovisningar.2277.html>

¹⁰ Revision krävs i aktiebolag som uppnår fler än ett av gränsvärdena tre anställda, en och en halv miljoner i balansomslutning och tre miljoner i nettoomsättning.

¹¹ Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om inrättande av en europeisk gemensam kontaktpunkt som ger centraliserad tillgång till offentlig information som rör finansiella tjänster, kapitalmarknader och hållbarhet. 2021/0378 (COD)

¹² <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/21/new-rules-on-sustainability-disclosure-provisional-agreement-between-council-and-european-parliament/>

elektroniskt. CSRD ska träda i kraft stegvis mellan 2024 och 2026. I det ursprungliga direktivförslaget från EU-kommissionen ingick krav på att även finansiell information i årsredovisningen ska upprättas elektroniskt. I överenskommelsen om CSRD hänsköts dock denna fråga till att avgöras inom ramen för ESAP. Sammantaget är det mycket som tyder på att EU-gemensamma krav på att stora företag ska upprätta och lämna in sin års- och koncernredovisning i ett enhetligt elektroniskt format kommer att genomföras.

Några sammanfattande slutsatser

Hittillsvarande erfarenheter av digital inlämning av årsredovisningar och den uppföljning som Trinovo genomfört visar att det finns ett behov av en helhetssyn kring digital rapportering. Det finns mycket att vinna effektivitetsmässigt på en bättre dialog med inblandade parter, inklusive inrapporterande företag, och en tydligare ansvarsfördelning. Generellt är inställningen till digitaliseringen positiv, men det behövs samtidigt en fördjupad analys av vilka effektivitetsvinster som är och hur de bäst uppnås. Nuvarande reglering är utformad efter en analog process och behöver anpassas för att den digitala inlämningen ska kunna ske på ett rättssäkert sätt. Det finns sannolikt också mycket att vinna på att invänta kommande EU-reglering kring elektroniskt upprättande av årsredovisningar, innan ett nationellt krav på obligatorisk digital inlämning införs.

Vad är syftet?

I regeringens båda uppdragsbrev till Bolagsverket framgår att syftet med digital inrapporterering av årsredovisningen är att minska uppgiftsbyrden för företagen samt att effektivisera myndigheters och näringslivets informationshantering. Det anges att digital inlämning av årsredovisningar möjliggör att finansiell information kan lämnas in en gång till ett ställe för att därefter återanvändas av andra myndigheter och av intressenter. Den digitala lösningen anges underlätta myndigheters och andra intressenters återanvändning av finansiell information. Enligt uppdraget ska målet vara att digital inlämning av årsredovisningar ska vara förstahandsvalet.

Genomförda uppskattningar av de potentiella kostnadsbesparingarna som digital inlämning innebär för inrapporterande företag visar på olika resultat. I Bolagsverkets slutrapport från 2018 redovisades en nyttoberäkning där kostnadsbesparingarna för företagen uppgavs till 1,2 miljarder kronor om samtliga företag lämnade in årsredovisningen elektroniskt. Beräkningen, som delvis baserades på en tidigare utredning som genomfördes av ÅF 2008¹³, ifrågasattes av Svenskt Näringsliv. Därefter genomförde Tillväxtverket en ny utredning av de kostnadsminskningar som en digital inrapporterering av årsredovisningar skulle innebära för rapporterande företag. Utredningen genomfördes av konsultföretaget Stelacon som efter en kartläggning av inrapporteringsprocessen beräknade den samlade potentiella besparingen för

¹³ ÅF, Potentiell samhällsnytta med XBRL-anpassad årsredovisning för svenska aktiebolag, Slutrapport. 20080515

samtliga inrapporterande företag (ca 500 000 stycken) till 48 miljoner kronor.¹⁴ Ytterligare en kvalitativ undersökning av konsekvenserna av obligatorisk digital inlämning av årsredovisningar gjordes av konsultföretaget EY på Bolagsverkets uppdrag under 2019–2020. I uppdraget ingick bland annat att identifiera fördelar för användare med digital inlämning och hur ett kommande obligatorium kan underlättas. Bland rekommendationerna som lyfts fram i EY:s rapport märks stegvis implementering av ett kommande obligatorium samt utveckling av en alternativ tjänst för digital inlämning på liknande sätt som gjorts i Danmark.

Regeringens avsikt att digital ingivning ska vara förstahandsvalet för inrapporterande företag har ännu inte infriats. Möjligen är det en indikation på att fördelarna med tjänsten för digital ingivning inte visat sig tillräckligt stora för att företag i den omfattning som var avsedd frivilligt går över till att lämna in årsredovisningen på det sättet. Den pågående utredningen om obligatorisk digital inlämning av årsredovisningen bör ses mot den bakgrunden. Trinovos uppföljning visar att digital ingivning innebär fördelar för inrapporterande företag men att det även finns tillkommande komplicerande faktorer med det digitala formatet, exempelvis mindre flexibilitet för rapporterande företag i fråga om årsredovisningens utformning, vilket inverkar på informationens kvalitet. Detta får kanske särskild betydelse för större företag med mer komplex verksamhet. Erfarenheterna av Esef-rapporteringen i noterade företag visar att förberedelserna med att tagga rapporten är betydande och att hela årsredovisningsprocessen påverkas av att rapporten ska upprättas elektroniskt. En analys av konsekvenserna av obligatorisk digital inlämning bör ta dessa faktorer i beaktande.

En alternativ digital tjänst

Trinovos uppföljning visar att det finns svagheter med den tekniska lösning som innebär att ett företag är hänvisat till vissa programvaruleverantörer för att kunna lämna in sin årsredovisning digitalt. Formaten och lösningarna för den digitala årsredovisningen kan skilja sig mellan olika programvaruleverantörer. För att uppnå bättre jämförbarhet vore därför någon form av samordning mellan lösningarna önskvärd. Det skulle dessutom behövas en alternativ inlämningstjänst som inte innebär att ett företag behöver använda de systemleverantörer som Bolagsverket har avtal med. För särskilt mindre företag kan tillgången till programvara medföra icke-försumbara merkostnader. Andra länder som infört digital inlämning har en parallell inlämningstjänst som registermyndigheten står för, på det sätt som rekommenderades i den rapport som tagits fram av EY. I det fall det införs ett obligatoriskt krav på digital inlämning av årsredovisningen är det rimligt att även Bolagsverket tillhandahåller en sådan alternativ tjänst. Svenskt Näringsliv har tidigare framhållit att det borde vara möjligt för företag att lämna in en årsredovisning till Bolagsverket i pdf-format. Det bör utredas om en sådan möjlighet kan kombineras med en tjänst som konverterar informationen till iXBRL.

¹⁴ Tillväxtverket, Beräkning av effekter för företag av digital ingivning av årsredovisning. 20180611

Regleringen behöver anpassas

Flera av de konsekvenser av digital inrapportering av årsredovisningar som Trinovos uppföljning pekar på kan härledas ur en regleringsmiljö som i första hand utformats för att passa en analog process. Det gäller exempelvis signeringen av årsredovisningen som kompliceras av avsaknaden av fungerande internationell standard för e-signaturer och förekomsten av flera datum för underskrift i årsredovisningar som upprättas elektroniskt.

Ett annat område är revisionen och upprättande av revisionsberättelse digitalt. Eftersom det saknas en taxonomi så är informationen i digitala revisionsberättelser som hämtas ut från Bolagsverket inte taggad. Det innebär att väsentliga fördelar med det digitala formatet går förlorade. Exempelvis blir det svårt att enkelt söka och hitta information om att årsredovisningen enligt revisorns bedömning innehåller väsentliga avvikelser från god redovisningssed. Sådan information kan ha stor betydelse för att göra kreditbedömningar och andra analyser. Att själva taggningen av en elektronisk avskrift av årsredovisningen som lämnas in till Bolagsverket inte omfattas av eventuell revisorsgranskning (trots att årsredovisningen offentliggörs tillsammans med revisionsberättelsen) kan dessutom leda till att användarna gör felaktiga slutsatser på grund av informationens kvalitet. Användarna har skäl att förvänta sig att taggningen av den information som lämnats in till Bolagsverket överensstämmer med det original som skrivits under av styrelsen och granskats av revisorn.

Ett tredje exempel på ett område där det är tydligt att den gällande regleringen inte är anpassad till en digital process är förekomsten av avvikelser mellan den digitala avskriften av årsredovisningen som lämnas in till Bolagsverket och originalhandling. Att den digitala årsredovisningen kan se annorlunda ut än den version som skrivits under av styrelsen skapar osäkerhet. För den som skriver under fastställelseintyget är det en fråga om ansvaret för bedömningen av i vilken mån innehållet i de båda handlingarna kan anses vara detsamma. Sammanfattningsvis är det mycket som tyder på att det behövs en övergripande översyn av regleringen för att de förenklingar och andra fördelar som den digitala inlämningen av årsredovisningen syftar till fullt ut ska uppnås. Till detta hör även en process för utvecklingen av de taxonomier som krävs för digital inrapportering som tar hänsyn till systemutvecklarnas och de rapporterade företagens behov av framförhållning.

Viktigt med samordning

Trinovos uppföljning av digital inrapportering i noterade företag i enlighet med Esef visar att anpassningen till det digitala formatet medfört väsentliga konsekvenser för rapporterade företag. Mycket tyder dessutom på att den taggade versionen av årsredovisningen i noterade företag än så länge inte efterfrågas av användare i någon större utsträckning. Detta kan möjligen ändras om detaljeringsgraden i taggningen ökar, men får då också följder i form av ökad komplexitet och administrativ börda för företagen. Detta visar på behovet av en rimlig avvägning mellan å ena sidan omfattningen av användarnas informationsbehov och å andra sidan företagens

rapporteringskostnader. Företag som rapporterar i enlighet med Esef har än så länge inte möjlighet att lämna in årsredovisningen digitalt till Bolagsverket. När en sådan tjänst utformas bör avvikelser mellan Esef och det nationella elektroniska formatet undvikas, för att inte ytterligare öka på rapporteringsbördan.

Det nya direktivet om företagens hållbarhetsrapportering innebär att stora företag och noterade företag ska upprätta en hållbarhetsrapport i elektroniskt format som del av förvaltningsberättelsen. Direktivet träder i kraft stegvis från och med 2024. Processen med att ta fram en EU-gemensam taxonomi för hållbarhetsrapportering har inletts. Genomförandet av direktivet (samt den aviserade ESAP-förordningen) i Sverige kommer med stor sannolikhet att innebära att Bolagsverkets och Finansinspektionens tjänster för digital ingivning behöver anpassas. Genom att samordna införandet av ett eventuellt krav på obligatoriskt digitalt ingivande av årsredovisningen för alla eller vissa aktiebolag, till genomförandet av kommande EU-reglering, kan sannolikt omfattande dubbelarbete både hos inrapporterande företag och mottagande myndigheter undvikas.

TRINOVO CONSULTING

Digital inlämning av årsredovisning till Bolagsverket/Finansinspektionen

17 oktober 2022

Innehåll

1	Inledning	15
2	Digital inlämning av årsredovisning	16
2.1	Bakgrund och genomförande	16
2.2	Resultat från intervjuer	17
2.2.1	Övergripande iakttagelser	17
2.2.2	Utvecklingsområden	18
2.2.3	Resonemang kring förbättringsåtgärder	21
3	Esef-rapportering	23
3.1	Bakgrund och genomförande	23
3.2	Resultat	23
3.2.1	Resonemang kring förbättringsförslag	28
4	Avslutande reflektioner och diskussion	29
	Bilagor	31

Digital inlämning av årsredovisning till Bolagsverket och av Esef-rapportering till Finansinspektionen

1 Inledning

Sedan 2018/2019 har aktiebolag som följer Bokföringsnämndens regelverk K2 och K3 haft möjlighet att lämna in årsredovisningen digitalt till Bolagsverket. Digital inlämning av en koncernredovisning i enlighet med K3 blev möjligt under våren 2021. I januari 2021 lämnade Bolagsverket in en hemställan om att göra digital inlämning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag och möjligt även för övriga företagsformer (ärendenummer AD 234/2021).

Bokföringsnämndens K-regelverk innehåller regler och principer om hur en årsredovisning eller ett årsbokslut ska utformas, hur tillgångar och skulder ska värderas samt hur intäkter och kostnader ska redovisas. Regelverket bygger i stor utsträckning på årsredovisningslagen och EU:s redovisningsdirektiv. Kategoriindelningen ser i korthet ut som följer:

- Kategori 1 (K1) innebär förenklade redovisningsregler för de allra minsta företagen. K1 får användas av fysiska personer som driver enskild firma, handelsbolag och ideella föreningar.
- Kategori 2 (K2) är ett förenklingsregelverk för de mindre företagen¹ som ska avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning eller som väljer att avsluta med en årsredovisning.
- Kategori 3 (K3) är huvudregelverket när företagen ska upprätta en årsredovisning.
- Kategori 4 (K4) avser de företag som tillämpar den internationella normgivningen (IAS/IFRS).

Inför ett eventuellt krav på obligatoriskt ingivande av årsredovisningen i elektronisk form är det viktigt att det finns en uppdaterad bild av tjänstens nuvarande funktionssätt. Svenskt Näringsliv har därför gett konsultbolaget Trinovo Consulting i uppdrag att genomföra en studie för att få en bild hur Bolagsverkets tjänst används, hur utvecklingen av tjänsten fungerat, hur den digitaliserade informationen används samt hur tjänsten skulle kunna förbättras.

Aktiebolag som följer K4 regelverket, dvs. börsnoterade företag som redovisar i enlighet med den internationella redovisningsnormgivningen IFRS, ska utöver att skicka in sin årsredovisning till Bolagsverket även upprätta sina års- och koncernredovisningar enligt ett elektroniskt rapporteringsformat Esef, som europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) tagit fram. Studien har därför också kompletterats med en analys av hur Esef-rapporteringen till Finansinspektionen fungerat under det första rapporteringsåret.

Studien har genomförts under våren och sommaren 2022 under överinseende av en styrgrupp. Styrgruppens roll har varit att bistå med expertkompetens, ge stöd genom att förmedla kontakter och identifiera företag att intervjua samt vara till förfogande för löpande avstämning. Styrgruppen har bestått av:

- Sofia Bildstein-Hagberg, Svenskt Näringsliv
- Claes Norberg, Svenskt Näringsliv
- Maria Albanese, Srf konsulterna
- Claes Eriksson, Srf konsulterna

¹ Ett mindre företag är ett företag som inte uppfyller fler än ett av gränsvärdena 50 anställda, 40 miljoner kronor i balansomsättning och 80 miljoner kronor i nettoomsättning.

2 Digital inlämning av årsredovisning

2.1 Bakgrund och genomförande

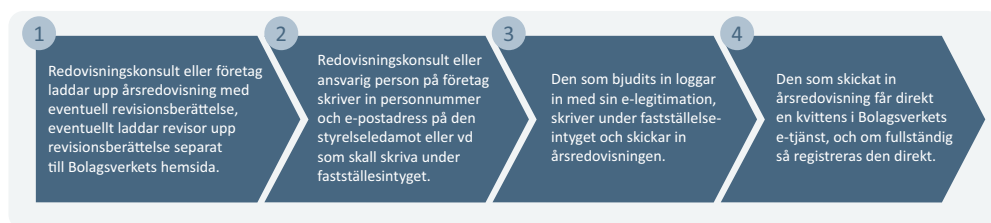
Bolagsverkets tjänst för att lämna in årsredovisning digitalt omfattar bolag som upprättar årsredovisning i enlighet med K2 och K3-regelverken. I dagsläget har dock endast fyra av tio programvaruleverantörer, som Bolagsverket har avtal med, stöd för digital inlämning för företag som följer K3-regelverket. Studien har därför primärt fokuserat på hur tjänsten används för företag som följer K2-regelverket. Det är också i denna grupp företag som de flesta digitala årsredovisningarna lämnas in.

Totalt har fyra redovisningsbyråer och fem systemleverantörer intervjuats. Redovisningsbyråerna har valts ut baserat på storlek för att fånga upp olikheter i antalet kunder samt om de tjänster som erbjuds består av enbart redovisning eller av redovisning och revision i kombination. För att täcka in de vanligast förekommande programvarorna på marknaden, har även de redovisningssystem som en redovisningsbyrå använder sig av varit en urvalsfaktor.

För att få en kompletterande bild har också företrädare för aktörer som använder information från digitala årsredovisningar, FAR, samt Bolagsverket intervjuats. En sammanfattning av intervjun med Bolagsverket redovisas i bilaga 1.

Intervjuerna har varit semi-strukturerade dvs. utifrån ett antal övergripande frågeställningar kopplade till processen för inlämning av årsredovisning digitalt:

Figur 1. Process för att lämna in årsredovisning digitalt

Frågeställningarna och de erhållna svaren har också stämts av mot de förändringar av Årsredovisningslagen (1995:1554) som Bolagsverket föreslagit för att införa ett obligatoriskt krav på elektronisk överföring av årsredovisningen.

Intervjuerna har genomförts via Teams och dokumenterats. Samtliga intervjuade har efter intervjuerna givits tillfälle att lämna synpunkter på dokumentationen.

Årsredovisningslagen (1995:1554), nuvarande lydelse	Förslag lydelse
Handlingar som avses i 8 kap. 3 § dvs. Aktiebolag, Ekonomiska föreningar, Handelsbolag, Stiftelser och övriga företag får överföras elektroniskt till registreringsmyndigheten.	Handlingar som avses i 8 kap. 3 § 1 dvs. Aktiebolag ska överföras elektroniskt till registreringsmyndigheten. Handlingar som avses i 8 kap. 3 § 2–5 dvs. Ekonomiska föreningar, Handelsbolag, Stiftelser och övriga företag får överföras elektroniskt till registreringsmyndigheten.
Ett bevis om fastställelse enligt 8 kap. 3 § 1 eller 2, dvs. Aktiebolag eller Ekonomiska föreningar får undertecknas med en elektronisk underskrift.	Ett bevis om fastställelse enligt 8 kap. 3 § 1 dvs. Aktiebolag ska undertecknas med en elektronisk underskrift. Ett bevis om fastställelse enligt 3 § 2 dvs. Ekonomiska föreningar får undertecknas med en elektronisk underskrift.
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om	Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om
1. elektronisk överföring till registreringsmyndigheten av sådana handlingar som avses i 8 kap. 3 §, 2. bestyrkande av att en elektronisk kopia överensstämmer med originalet, och 3. den elektroniska underskriften enligt andra stycket.	1. elektronisk överföring till registreringsmyndigheten av sådana handlingar som avses i 8 kap. 3 §, 2. bestyrkande av att en elektronisk kopia överensstämmer med originalet, 3. den elektroniska underskriften enligt tredje och fjärde styckena, 4. undantag från skyldigheten att överföra handlingar elektroniskt enligt första stycket och undantag från skyldigheten att underteckna med en elektronisk underskrift enligt tredje stycket.

Källa: Bolagsverkets hemställan om att göra digital ingivning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag (AD 234/2021) och Årsredovisningslagen (1995:1554)

2.2 Resultat från intervjuer

2.2.1 Övergripande iakttagelser

Inledningsvis kan konstateras att de intervjuade aktörerna generellt ser positivt på möjligheten att lämna in årsredovisningen digitalt. Till de fördelar med digital inlämning som nämnts finns bland annat:

- möjlighet till direkt kvittens och återkoppling från Bolagsverket vid inlämnandetidpunkten,
- mindre administration, i form av pappershantering men också effektivare processer för att ta fram årsredovisning, både för redovisningsbyråer och deras slutkunder (rapporterande företag),
- säkrare överföring med möjlighet till spårbarhet (digitalt) av årsredovisningen jämfört med fysisk inlämning (post),
- för informationsanvändarna förbättras processen dels i och med att de får snabbare tillgång till informationen, dels också genom en enklare och mer effektiv hantering av informationen i egna system.

Det finns dock ett antal områden där de intervjuade aktörerna bedömer att det finns utrymme för utveckling för en bättre fungerande tjänst. De identifierade utvecklingsområdena är:

1. Processen för digital inlämning av årsredovisning
2. Årsredovisningens innehåll och standardisering
3. Signering av årsredovisning/digital inlämning
4. Kommunikation med Bolagsverket
5. Införande av obligatorium
6. Ansvarsroller

Nedan följer en genomgång av respektive utvecklingsområde och i avsnitt 2.2.3 redovisas de förbättringsförslag som identifierats som resultat av intervjuerna med de olika aktörerna.

2.2.2 Utvecklingsområden

Processen för digital inlämning av årsredovisning

Samordning årsredovisning och revisionsberättelse – I det fall där en byrå hanterar både årsredovisning och revisionsberättelse så uppger flera av de intervjuade att lösningen fungerar bra med en till stora delar sömlös och smidig process. Om revisionsberättelsen däremot lämnas in av ett annat bolag dvs. en revisor som inte arbetar på samma företag som redovisningskonsulten, upplevs framför allt samordningen mellan olika system inte fungera. Ytterligare en komplicerande faktor är att endast ett mindre antal systemleverantörer har stöd för digital inlämning av revisionsberättelse. Företag som anlitar revisor blir därmed hänvisade till de systemleverantörer som erbjuder denna tjänst om de vill utnyttja möjligheten att lämna in årsredovisningen digitalt.

Redovisningskonsulter tappar kontroll över den faktiska inlämningen – Redovisningsbyråer är ofta ansvariga för att genomföra den faktiska inlämningen av den fysiska årsredovisningen. Utformningen av den digitala lösningen innebär dock att ansvaret överförs till det rapporterande företaget och den person som skriver under fastställesintyget.

I praktiken kan det innebära att en redovisningskonsult laddar upp årsredovisningen i Bolagsverkets "utrymme" och bjuder in den individ som ska skriva under, men sedan inte får någon återkoppling om intyget skrivits under och att årsredovisningen faktiskt är inlämnad. Bolagsverket har visserligen skapat en funktion där den som laddar upp fastställelseintyget också kan notifiera den som laddat upp själva årsredovisningen. Det är dock inte alla användare som använder denna funktion, möjligen på grund av att de inte är medvetna om att den finns.

Oklarhet kring originalhandlingen – Flera redovisningsbyråer uppger att det finns en osäkerhet hos kundföretagen om vilken version av årsredovisningen som utgör originalhandlingen. Företag uppfattar ofta att den elektroniska version som skickas till Bolagsverket är själva originalet och att man därför inte ser ett behov av att själv spara den version som egentligen är originalet.

Årsredovisningens innehåll och standardisering

Standardisering riskerar leda till oklarheter – Den digitala årsredovisningens format är standardiserat vilket påverkar årsredovisningens informationsinnehåll. De programvaror som används tillåter inte obegränsat med noter/kommentarer eller att rubrikerna ändras för att bättre återspegla innehållet i en not. Flera av de intervjuade redovisningsbyråerna uppger att det kan leda till att årsredovisningens innehåll i vissa fall kan bli missvisande.

Ett exempel är kapitalförsäkring som enligt BFNR 2016:10 ska redovisas som långfristig fordran. Vid upprättandet av den digitala årsredovisningen i det aktuella systemet går det inte att ändra textraderna utan fordran beskrivs som en penningfordran. Det går heller inte att lägga till exempelvis "Kapitalförsäkring" som en not. Effekten är sannolikt större för företag som följer K3-regelverket som tillåter större flexibilitet i hur årsredovisningen presenteras än K2-regelverket som är mer standardiserat. K3 företag har sannolikt också ett större behov av att anpassa informationen så att verksamheten återspeglas på ett korrekt sätt i årsredovisningen.

Utifrån intervjuerna kan konstateras att möjligheten till anpassning är beroende av vilket redovisningssystem som redovisningsbyrån använder sig av, där olika systemleverantörer valt olika utgångspunkter men också tolkningar av det regelverk som styr hur den digitala årsredovisningen ska utformas.

Ytterligare en faktor som nämnts är att informationen i den digitala revisionsberättelsen i dagsläget inte är taggad. Det gör det generellt svårt att använda informationen eftersom den då inte är sökbar och innebär ofta ett kompletterande manuellt arbete framför allt för de aktörer som använder informationen.

Egen utformning av årsredovisning – Flera redovisningsbyråer uppger att möjligheten att grafiskt utforma den digitala årsredovisningen är begränsad. Om den finansiella informationen också ska presenteras till exempel på företagets hemsida, måste därför ofta anpassade versioner tas fram vilket innebär extra arbete.

Fel i årsredovisningen skapar oklarheter – Informationsförmedlare uppger att det ofta förekommer fel i de digitalt inskickade årsredovisningarna, bland annat att aktiekapitalet inte uppgår till det belopp som krävs eller att resultaträkningen och balansräkning inte summerar korrekt. Informationsanvändarna tar vid den typen av fel ofta kontakt med det aktuella företaget för att klarlägga vad i felet består. Det ger i sin tur upphov till förvirring hos det berörda företaget då de ofta utgår från att det i Bolagsverkets uppdrag ingår att kontrollera att summeringar med mera stämmer.

Signering av den digitala årsredovisningen

Signeringsflödet inte en helhet – Flera av de intervjuade redovisningsbyråerna saknar ett sömlöst flöde för signering av årsredovisningen. När ett bolag eller redovisningsbyrå upprättat en årsredovisning ska den skrivas under av alla styrelseledamöter samt VD. Om en programvaruleverantör inte erbjuder integrerad signering i sitt program, måste årsredovisningen laddas upp i ett separat system (till exempel Verified) och därefter "återföras" till redovisningssystemet för att kunna lämnas in digitalt till Bolagsverket. Processen innebär en större arbetsinsats än nödvändigt, skillnaden i effektivitet blir då inte heller lika stor jämfört med att helt hantera processen på papper samt att risken för fel ökar.

Signering och datering görs i fel ordning – Ytterligare en aspekt av digital signering av årsredovisningen är exaktheten i tid när årsredovisningen skrivs under. Det innebär att processen måste ske i exakt rätt ordning. Om en av styrelsens ledamöter signerar årsredovisningen för sent, exempelvis efter det att företagets revisor skrivit under, måste hela processen göras om från början så att tid och datum för signering kommer i rätt ordning.

Elektronisk signering förutsätter svensk e-legitimation – För att digitalt kunna signera fastställesintyget, krävs att den person som ska signera har svenskt personnummer och svensk e-legitimation. Styrelsemedlemmar som inte har svenskt medborgarskap kan exempelvis inte lämna in årsredovisningen elektroniskt vilket innebär en begränsning.

Sammanblandning av underskrifter och andra formaliafel – Flera intervjuade redovisningsbyråer uppger att (i synnerhet mindre) företag har problem med att förstå skillnaden mellan underskriften av fastställlesintyget i samband med inlämning av årsredovisningen och den underskrift av årsredovisningen som ska göras av styrelsen och (i förekommande fall) VD. Konsekvensen är sannolikt att många företagare har osignerade årsredovisningar.

Kommunikation med Bolagsverket

Mål och syfte med digital inlämning av årsredovisningen måste vara tydligt – För att de systemleverantörer som utvecklar programvaror för digital inlämning av årsredovisningen ska kunna prioritera de utvecklingsresurser som behövs för att genomföra ett obligatorium, är det viktigt att Bolagsverket så tidigt som möjligt i processen kommunicerar syftet med utvecklingen, hur en förändring är tänkt att genomföras samt när utvecklingen ska vara färdig.

Detta är särskilt viktigt för de systemleverantörerna som ingår i internationella koncerner. Kunskapen om specifikt svenska förhållanden i ledningen för dessa aktörer är i regel mer begränsad vilket påverkar den svenska verksamhetens möjlighet att prioritera erforderlig utveckling.

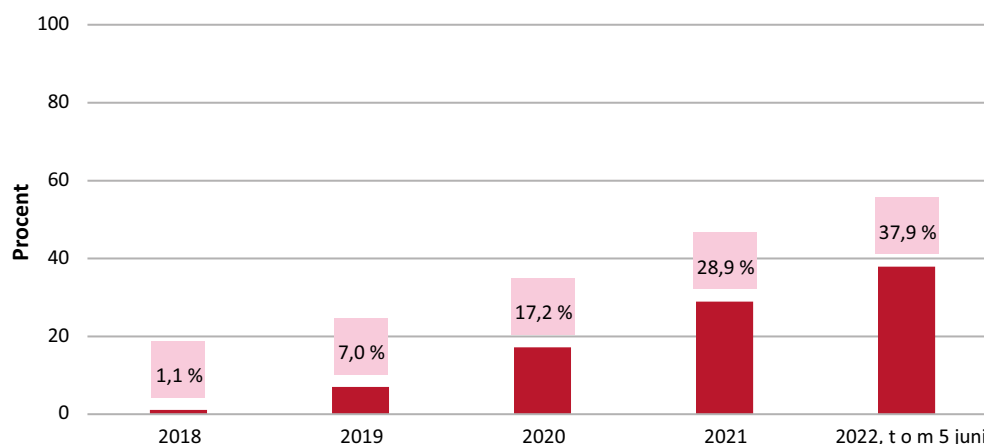
Behov av samverkansmöten – Framför allt systemleverantörer och användare av information uppger att de möten som Bolagsverket tidigare anordnade vid införandet av tjänsten var värdefulla. Antalet möten har sedan dess minskat men bedöms fortsatt vara viktiga, framför allt vid ett införande av ett obligatorium då de behövs för planering av utvecklingsresurser, utbyte av erfarenheter samt för att kunna föra en diskussion med Bolagsverket och ha möjlighet att ställa frågor.

Införande av obligatorium

Stegvis implementering – Flera intervjuade systemleverantörer ser att ett införande av ett obligatorium skulle vara enklare om det infördes stegvis med start för bolag som följer K2-regelverket. Det skulle ge systemleverantörer och redovisningskonsulter bättre möjlighet att successivt anpassa systemen samt dra lärdom av tidigare implementeringar innan nästa steg.

Incitament innan obligatorium – I dagsläget är det ca 38 %² av årsredovisningarna som lämnas in digitalt (se nedan diagram 1 för utveckling sedan införandet 2018). En fråga som har lyfts är om det är möjligt för Bolagsverket att innan införandet av ett obligatorium inrätta någon ytterligare typ av incitamentsstruktur för att uppmuntra digital inlämning av årsredovisningen. Det skulle dels ge företagen möjlighet att anpassa sig till den digitala inlämningen, dels ge möjlighet för systemleverantörerna att anpassa sina system i en takt som är lämplig för marknaden men också för leverantörerna själva.

Diagram 1. Utveckling andel digitalt inlämnade årsredovisningar 2018–2022

Källa: Bolagsverket

² Baserat på Bolagsverkets statistik för inlämnade årsredovisningar med ankomstår 2022 t.o.m. 2022-07-05

Ansvarsroller

Otydliga roller och ansvarsförhållanden – Bolagsverkets lösning för digital inlämning av årsredovisningen bygger på en struktur där flera olika aktörer är inblandade. Tjänsten är beroende av att systemleverantörerna utvecklar lösningar för att inlämningen ska fungera. Flera intervjuade upplever att det saknas ett helhetsansvar för tjänsten och att Bolagsverket roll som ansvarig myndighet kunde göras tydligare.

Otydligheten finns inom flera områden, bland annat vad gäller ansvar för support, var gränserna går mellan Bolagsverket och systemleverantörerna om tjänsten ligger nere, om det ska finnas en back up-lösning vid ett obligatorium m.m. Systemleverantörerna har redan idag en roll som första kontakt vid support till kunder. Vid ett obligatorium kommer kundsupport bli än viktigare och det finns därför ett behov av att förtydliga och klargöra ansvarsfördelningen mellan Bolagsverket och systemleverantörerna innan ett eventuellt obligatorium införs.

Även informationsanvändare uppger att de visserligen har en kontaktpunkt på Bolagsverket dit de kan vända sig när de identifierar fel i t.ex. programvaror och att Bolagsverket ska föra vidare synpunkterna till systemleverantörerna i de dialoger som förs med dem. Informationsanvändarna uppfattar dock att deras feedback ofta fastnar hos Bolagsverket.

2.2.3 Resonemang kring förbättringsåtgärder

Utifrån de förbättringsområden som framkommit under intervjuerna, har företagen i intervjuerna identifierat ett antal förslag på åtgärder som skulle öka tjänstens funktion och effektivitet, framför allt inför ett obligatorium. Bolagsverket har en viktig roll att spela i ett sådant förbättringsarbete, men i och med tjänstens struktur med flera typer av aktörer inblandade, förutsätter flera av de nedan beskrivna åtgärderna att även systemleverantörer, redovisningskonsulter och informationsanvändare aktivt deltar för att uppnå förbättringar. Vissa åtgärder kan även komma att kräva lagändringar.

1. *Överväg om det är möjligt att utveckla Bolagsverkets roll från att endast vara registermyndighet* – En mer aktiv roll för Bolagsverket skulle innebära att Bolagsverket också kontrollerar själva uppgifterna i årsredovisningen. Det skulle sannolikt minska förekommande fel och därmed minska manuell korrigering av informationen. Det skulle sannolikt också öka förutsättningarna för snabbare acceptans av ett obligatorium.
En diskussion kring ett utökat ansvar skulle kunna hämta inspiration från Danmarks motsvarighet till Bolagsverket, Ehrvervsstyrelsen, som har ett bredare mandat än den svenska registermyndigheten. Bland annat har de ett kontroll- och tillsynsansvar där de bland annat kontrollerar och säkerställer att de uppgifter som företagen registrerar är korrekta.
2. *Inför checklistor i lösningen för företag att stämma av innan årsredovisningen skickas in* – En sådan checklista skulle sannolikt bidra till att minska antalet formaliafel och därmed underlätta för Bolagsverket såväl som för övriga aktörer.
3. *Bolagsverket bör återetablera en regelbunden struktur för informationsmöten tillsammans med marknadsaktörerna för att diskutera utvecklings- och tidplaner inför ett eventuellt obligatorium* – Mötena bör också användas för att diskutera systemutvecklingsföretagens tillgång till resurser och möjlighet att prioritera utvecklingen av den funktionalitet som skulle behövas vid ett obligatorium. Det skulle i sin tur också ge Bolagsverket ett bättre och mer realistiskt underlag för införandet av ett obligatorium.
4. *Tydliggöra roller och ansvarsfördelning i den digitala inlämningsprocessen* – Vid ett eventuellt fel hos Bolagsverket finns möjlighet att skjuta på inlämningsdatum, men konsekvenserna för kunder respektive systemleverantörer vid ett fel hos en leverantör

vid ett kritiskt inlämningsdatum behöver förtydligas, till exempel hur eventuella förseningsavgifter ska hanteras.

5. *Se över möjligheten att komplettera dagens lösning med en separat tjänst hos Bolagsverket för inlämning av digitala årsredovisningar* – En sådan direkttjänst skulle möjliggöra för företag att lämna in digitala årsredovisningar oberoende av systemleverantör. Tjänsten skulle också kunna utgöra en back up om den nuvarande strukturen tillfälligt inte skulle fungera. En sådan lösning skulle det sannolikt underlätta för mindre företag att digitalisera inlämningen. Möjligheter finns att dra lärdom av Danmark vars mot-svarighet till Bolagsverket Ehrvervsstyrelsen erbjuder en sådan tjänst.
6. *Säkerställ tolkning av regelverk, taxonomi med mera samt öka medvetenheten om funktioner* – Tolkningen av redovisningsreglerna, t.ex. taggning av noter skiljer sig mellan olika systemleverantörer. Det saknas en samordnande aktör som mer aktivt arbetar för att säkerställa att tolkningen är densamma oavsett systemleverantör, en roll som Bolagsverket eller annan myndighet skulle kunna ha. I förlängningen skulle detta öka både förståelsen för lösningen, användningen samt legitimiteten då användbarheten inte blir beroende av vilken systemleverantör som används.

Bolagsverket eller någon annan samordnande myndighet bör också tillsammans med framför allt systemleverantörer arbeta för att öka medvetenheten hos redovisningskonsulter, revisorer som och rapporterande företag om de olika funktioner som finns i dagens lösning.
7. *Bolagsverket och systemleverantörerna bör gemensamt säkerställa att det blir möjligt att mer fritt utforma årsredovisningens utseende* – Företagen kan då lättare använda den digitalt inlämnade årsredovisningen i kommunikation med t.ex. ägare och investerare utan att speciella anpassningar behöver göras t.ex. vid publicering av finansiell information på ett bolags hemsida.
8. *Ett reviderat regelverk för fastställande av årsredovisning där godkännandet baseras på när årsredovisningen beslutades på styrelsemöte* – En sådan ordning skulle lösa problematiken kring att signering av årsredovisningen behöver göras i en viss ordning. I Danmark har en sådan lösning införts och enligt uppgift förbättrat processen för företagen. Ett förslag på hur detta skulle kunna genomföras i svensk kontext har lagts fram av Redovisningsutredningen (SOU 2015:8).
9. *Säkerställ att den nationella behörighetslösning som Bolagsverket arbetar med finns på plats innan ett obligatorium införs* – Det skulle underlätta för såväl redovisningskonsulter som för de företag vars företrädare inte är svenska medborgare och som idag därför inte digitalt kan signera årsredovisningar, fastställelseintyg m.m.
10. *Se över möjligheten att utveckla incitamentsstrukturen för redovisningskonsulter och företag att lämna in årsredovisningar digitalt* – Utöver de fördelar som redan idag finns med att lämna in årsredovisning digitalt – kortare handläggningstid, direkt kvittens vid inlämningen och att viss information kan fyllas i automatiskt – så skulle t.ex. en kortare tidsfrist för inlämning av årsredovisning i pappersformat jämfört med digitalt ytterligare kunna öka incitamenten för digitalisering.
11. *Överväg stegvis implementering av ett obligatorium* – Ett förslag som tagits upp är att se över möjligheten att först införa ett obligatorium för bolag som följer K2-regelverket och därefter K3. Systemleverantörerna skulle därmed få möjlighet att anpassa lösningen och dra erfarenheter av det första steget innan en fullskalig implementering genomförs. Även möjligheten att samordna införandet av ett obligatorium med införandet av det s.k. CSRD-direktivet bör övervägas, då även det direktivet innebär att de företag som omfattas ska upprätta delar av årsredovisningen i elektronisk form.

3 Esef-rapportering

3.1 Bakgrund och genomförande

Enligt det s.k. öppenhetsdirektivet (2004/109/EU) ska noterade företag upprätta års- och koncernredovisning i ett gemensamt elektroniskt rapporteringsformat, Esef. Den Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Esma har tagit fram tekniska råd, bland annat kring vilket rapporteringsformat som ska användas. Esma tar även fram den taxonomi för taggning av koncernredovisningen som företagen ska använda. Taxonomin bygger på den taxonomin som IASB (International Accounting Standards Board) tar fram.

Esef-förordningen trädde i kraft 18 juni 2019 efter att den antagits av EU-kommissionen. Enligt de ursprungliga bestämmelserna skulle förordningen för första gången tillämpas på års- och koncernredovisningar som avsåg räkenskapsår från 1 januari 2020. Efter att EU beslutat att tillåta medlemsstaterna att skjuta upp ikraftträdandet i ett år, beslutade dock riskdagen den 10 mars 2021 att skjuta upp införandet ett år dvs. första tillämpning från 1 januari 2021.

För att underlätta för rapporterande företag införs förordningen i två steg. För år 1 (dvs. för räkenskapsår som inleds mellan 1 januari 2021 och 31 december 2021) ställer förordningen enbart krav på taggning av de belopp som redovisas i koncernens resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys samt sammanställning över förändringar i eget kapital. År 2 (räkenskapsår som inleds 1 januari 2022 eller senare) utökas kraven till att även omfatta s.k. blocktaggning av notapparaten.

Den utvärdering av Esef-rapporteringen som gjorts inom ramen för studien har genomförts i två steg:

- I ett första steg genomfördes en gruppintervju med företrädare för sex av de största svenska börsnoterade företagen³. Deltagande vid intervjun var redovisningschefer eller motsvarande specialister vid respektive bolag.
- Resultatet från gruppintervjun användes sedan för utformningen av ett frågeunderlag. Frågeunderlaget skickades till 56 börsnoterade företag, svar erhöles från 19 företag.

Den vidare redovisningen tar sin utgångspunkt i den genomförda enkätundersökningen men de svar som erhöles vid den inledande gruppintervjun har arbetats in i underlaget.

3.2 Resultat

Resultatet av utvärderingen har delats upp i fem områden:

1. Införande av förordning
2. Omfattning och arbetssätt för att etablera nya processer
3. Löpande process för Esef-rapportering
4. Efterfrågan information
5. Deadline Esef-rapportering

³ Deltagare i gruppintervjun bestod av företrädare från Electrolux AB, Epiroc AB, Volvo Group, Telia Company, Ericsson och Atlas Copco AB

Införande av förordning

I samband med att beslutet om uppskjutande togs, gjordes också en del materiella justeringar av regelverket. Flera företag konstaterar att beskedet om uppskjutandet kom sent och att de justeringar av regelverket som gjordes innebar att det arbete de redan lagt ner i vissa delar inte gick att återanvända.

Flera företag uppger också att de upplever att den information som kommit från Finansinspektionen varit för knapphändig och kommit för sent i processen och att Finansinspektionen förefaller uppdraget som en "bisak" vid sidan om myndighetens kärnverksamhet. Detta yttrar sig i bland annat i svårigheter att få information kring taggning samt hur den tekniska ingivningen av rapporten ska genomföras. Flera företag efterfrågade en möjlighet att få provköra inlämningen av årsredovisningen i testmiljö på förhand för att säkerställa att den "skarpa" inlämningen skulle fungera utan tekniska svårigheter.

Omfattning och arbetssätt för att etablera Esef-processen

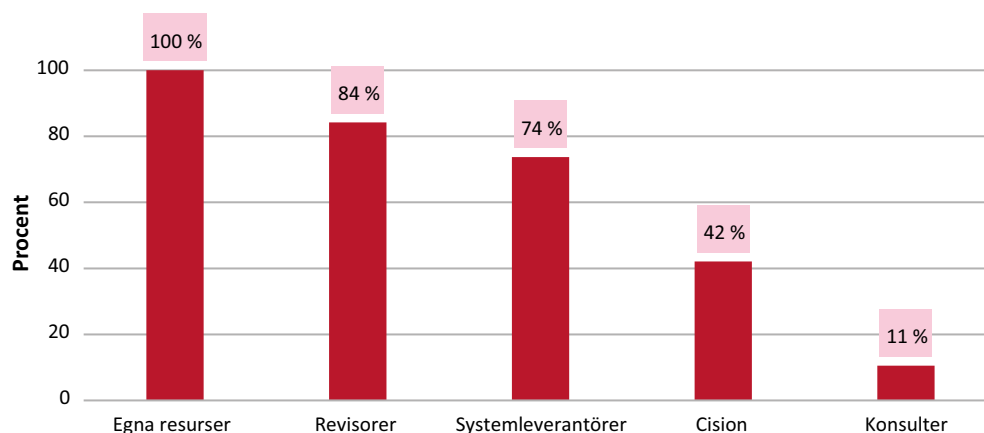
Införandet och tillämpningen av lagstiftningen har medfört ett ökat resursbehov hos de företag som ingår i undersökningen. Företagen bedömer att interna resurser lagt ca 210 arbetstimmar per bolag (spann mellan 80–400 arbetstimmar). Resurserna har framför allt använts till taggning, koordinering och löpande kontakt med revisorer, systemleverantör, IR-avdelningar, och andra berörda.

Utöver den interna tiden har i princip samtliga företag också tagit stöd av externa resurser:

- Ca 74 % av de företag som ingår i undersökningen använde sig av systemleverantörer för att etablera den nya rapporteringsprocessen. 83 % av företagen uppger att samarbetet fungerat väl med systemleverantören, medan 17 % anger att det delvis fungerat bra. De områden som lyfts fram som centrala för införandet är bland annat en fungerande support, att leverantörerna löpande kommunicerar praktisk information på deras hemsida samt erbjuder seminarier och andra informationsaktiviteter.
- Ca 80 % av företagen anger att de även tagit hjälp av revisorer för att etablera funktioner för rapportering. Revisorerna har bland annat bistått med avstämning inför uppstart av projektet och avstämning av val av taggar. Revisorerna har också engagerats för den formella granskningen av den taggade rapporten inför publicering, vilket är ett krav enligt regelverket.
- Ca 42 % av företagen har använt Cision⁴ för rådgivning.
- Ett mindre antal företag (11 %) har också använt tekniska experter och redovisningskonsulter för att få en bättre förståelse av systemet och hur taggningen skulle genomföras.

⁴ Cision är en tjänsteleverantör som erbjuder plattform för IR och PR där många börsnoterade företag väljer att publicera årsredovisningar, pressmeddelande och andra nyheter.

Diagram 2. Involverade aktörer för etablering av nya processer

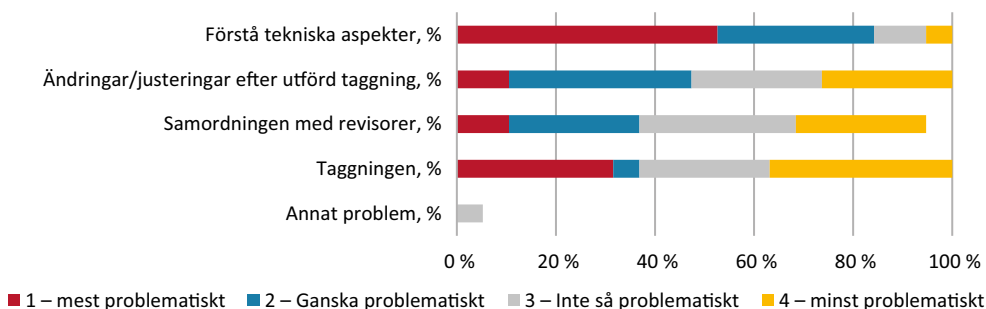

Den totala kostnaden för införandet av Esef-rapporteringen kan utifrån svaren grovt uppskattas till mellan 3–500 tkr⁵, där interna kostnader står för ca 40 % och externa kostnader för ca 60 %.

Löpande process för Esef-rapportering

För att upprätta och lämna in en års- och koncernredovisning elektroniskt i Esef-format tillkommer ett antal praktiska delmoment. I enkätundersökningen så ombads företagen att rangordna tillkommande delmoment efter hur problematiska respektive delmoment varit:

Diagram 3. Rangordning delmoment i processen för att upprätta/lämna in Esef-rapport till FI

Förstå tekniska aspekter – Det mest komplicerade delmomentet är att genomföra taggningen tekniskt, dvs. att utifrån innebörden av de taggar som Esef-taxonomin anger sätta upp tekniska kopplingar med den finansiella information som finns i bolagens system. Det är framför allt företag som själva utfört arbetet som ser detta som en arbetsam och komplicerad process. Flera företag förutspår dock att arbetet kommer bli mindre krävande i takt med att den interna processen etableras och organisationen får mer erfarenhet, under förutsättning att den årliga uppdateringen av Esef-taxonomin kommer i god tid med möjlighet till förberedelse.

⁵ Uppskattningen av den interna kostnaden är baserad på en månadslön för en Ekonomi- och finanschef (nivå 2) om 65 300 kr enligt SCB lönestatistik. Månadslön har kompletterats med en kostnad för sociala avgifter och pension om 50 % samt overhead-kostnader om 25 % vilket är en schablon som tidigare använts i Tillväxtverkets mätning av administrativa bördor.

Samordningen med revisorer – Behovet av samordning med revisorer har ökat i och med rapporteringen. Revisorerna genomför granskning av både innehållet i årsredovisningen och validerar taggningen. Omfattningen av revisionsuppdraget har således ökat, förutom att det i sig innebär ökade kostnader så uppger några av företagen att revisorerna inte varit tillräckligt förberedda vad gäller Esef vilket försvårat och fördyrat arbetet.

Ändringar/justeringar efter utförd taggning – Att upprätta och lämna in en årsredovisning i ett noterat företag är redan idag ett omfattande arbete som kräver lång förberedelse och koordinering mellan interna och externa funktioner. När bokslutet är fastställt och årsredovisningen framtagna ska ett styrelsemöte hållas där styrelsen beslutar om årsredovisningen. Därefter ska en revisionsberättelse tas fram och styrelsen ska kalla till årsstämma samt att årsredovisningen ska finnas tillgänglig för aktieägare minst tre veckor innan planerad stämma. Ett noterat företag ska därefter offentliggöra årsredovisningen senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång samtidigt som den ska lämnas in till Finansinspektionen i Esef-format.

Innan Esef infördes kunde mindre ändringar göras kort inpå publicering men i och med Esef-kravet blir detta betydligt mer komplicerat då en ändring inte bara innebär en justering i texten (exempelvis korrigerande av ett stavfel) utan nu även påverkar taggningen av informationen. Till exempel kan en ändring innebära att taggarna "flyter omkring" och att oavsiktliga förskjutningar i taggningen sker. Detta påverkar då även revisorns genomförda granskning av taggningen som då kan behöva göras om på nytt. Flera företag uppger att de därför inte kunnat justera mindre fel som felstavningar, omformuleringar m.m. i slutet av processen och kvaliteten på årsredovisningen har i detta avseende försämrats.

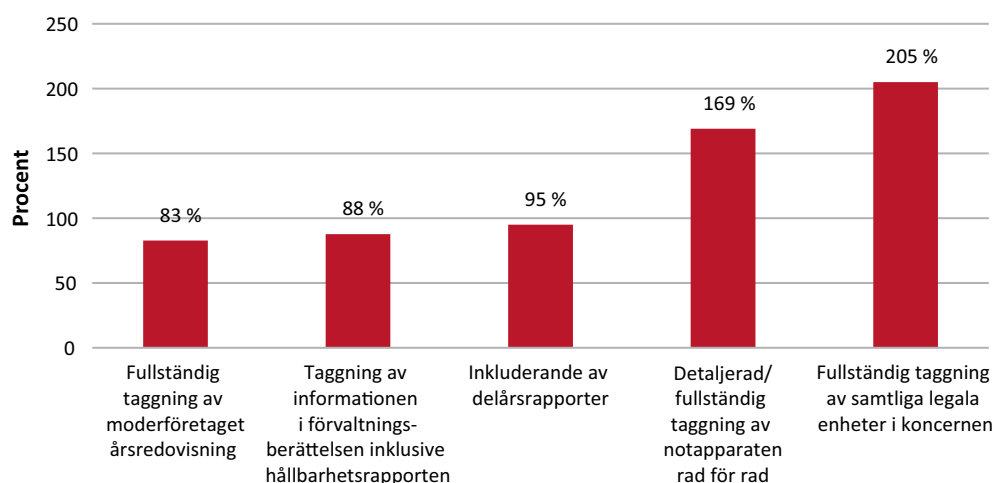
Taggningen – Majoriteten av företagen anser att taggningen i sig inte är så problematisk men att det är ett tidskrävande moment som tillkommit i en redan pressad process. Företagen har dessutom samma deadline för publicering av årsredovisningen som för Esef-rapporteringen.

Resurser och uppskattade kostnader – Esef-rapporteringen har endast genomförts en gång vilket gör det svårt att uppskatta resursbehovet på längre sikt men de företag som svarat på enkäten uppskattar resursbehovet till mellan 50–300 timmar per år. Skillnaden i uppskattning beror framför allt på företagsstorlek och arbetssätt.

Flera intervjuade företag poängterar att den omfattning av taggningen som för närvarande krävs inom ramen för Esef är hanterbar. Om detaljeringsgraden i taggningen skulle utökas (exempelvis genom att tagga enskilda belopp och detaljer i notapparaten) så skulle det dock innebära en markant ökning av resursbehovet, både externt och internt. Några av de företag som svarat menar att en fullständig taggning av samtliga legala enheter i koncernen skulle vara nästintill omöjlig och innebära en omfattande förändring av arbetsprocesser. Andra uppger att den ökade resursinsatsen beror på hur mycket arbete som går att återanvända från tidigare taggningar. Diagram 4 nedan visar en uppskattning hur mycket resursinsatsen skulle öka om man hade utökat kraven på den information som ska taggas⁶.

⁶ Ett företag har uppskattat om kravet på Esef-rapportering skulle utökas till fullständig taggning av samtliga legala enheter i koncernen så skulle resursinsatsen öka med 5 000 %, detta svar har exkluderat från diagram 4 då det är så pass avvikande.

Diagram 4. Uppskattning hur mycket resurser skulle förändras vid utökat krav på taggning

Efterfrågan på årsredovisningen i Esef-format

Syftet med det gemensamma elektroniska formatet (Esef) är främst att förenkla för investerare och andra intressenter och göra det lättare att jämföra och analysera finansiell information från noterade företag. Det digitala formatet gör informationen sökbar och underlättar sammanställning av stora mängder data.

De företag som ingår i undersökningen har hittills inte upplevt någon signifikant efterfrågan på den information som sammanställs i och med Esef-rapporteringen. Endast ett av de svarande företagen anger att årsredovisningen i Esef-format (dvs. den taggade årsredovisningen) laddats ned från hemsidan. Inget av de företag som ingår i undersökningen har fått någon fråga från investerare eller andra intressenter kring Esef-filen eller dess innehåll.

Flera av de företag som besvarat enkäten uppger att den information som finns i årsredovisningen inte i någon högre grad används av analytiker och investerare. Dessa användare har i regel redan fått informationen i den bokslutskommuniké som släppts innan årsredovisningen och att aktörer på kapitalmarknaden generellt är mer intresserade av den information som offentliggörs i kvartalsvisa rapporteringen.

Deadline Esef-rapportering

65 % av företagen uppger att det skulle förenkla om deadline för publicering av årsredovisningen och inrapporteringen i Esef-format separerades så att ett företag skulle kunna publicera årsredovisningen först och därefter lämna in den taggade rapporten. En sådan uppdelning skulle underlätta koordineringen och arbetet med revisorerna, resursplaneringen samt möjliggöra sena justeringar. En liknande ordning har tidigare tillfälligt medgivits i den amerikanska motsvarigheten till Esef-rapporteringen.

3.2.1 Resonemang kring förbättringsförslag

I enkätundersökningen har företagen fått möjlighet att ge förslag på möjliga åtgärder för att underlätta Esef-rapporteringen framöver. Nedan följer en sammanfattning av dessa åtgärdsförslag:

1. *Tydligare kommunikation mellan revisorer och Finansinspektionen* – I frågor som rör upprättande och inlämnande av årsredovisningen är revisorn en viktig källa till kunskap. Det är därmed centralt att revisorer har den information som krävs och relevant kunskap om nya krav. Företagen har beskrivit att revisorernas kunskap kring Esef varit bristande vid införandet och att det behövts en större tydlighet från revisionsbyråerna och en bättre kännedom om regelverket. Kommunikationen mellan Finansinspektionen och systemleverantörerna behöver också förstärkas för att säkerställa att de produkter som används är tillförlitliga och har den funktion som krävs.
2. *Mer praktisk information från Finansinspektionen angående taggning och inlämning* – Företagen hade önskat mer och tydligare information från Finansinspektionen, tydligare riktlinjer kring vilka som skall skriva under Esef-rapporten samt när, tydliggörande av kontrollsummors funktion samt tydligare riktlinjer kring vilken version av rapporten som skall publiceras på hemsidan. Flera företag upplever också att man fick svar på frågor för sent i processen. Flera företag trycker på vikten av en öppen dialog och att man som myndighet inte negligerar de praktiska bitarna av ett rapporteringskrav.
3. *Bättre anpassade taggar* – För att minska antalet extensions dvs. individuella företags-specifika taggar så skulle taxonomin behöva kompletteras/utökas med bättre anpassade generella taggar.
4. *Enbart låta räkenskapsinformationen taggas, dvs. ingen utvidgning till noter och text* – Flera av de företag som ingår i undersökningen uppger att en utvidgning helt enkelt inte är möjlig utan en kraftigt ökad resursinsats.
5. *Tydligare kommunikation kring uppdateringar av taxonomin* – Vid uppdatering av taxonomi så behöver det tydligt kommuniceras vilka taggar som tillkommit eller ändrats sedan tidigare version. Det är också viktigt att Esma fortsätter att hålla sig till den IFRS-taxonomi som tas fram av IASB (International Accounting Standards Board) och undviker europeiska tillägg och avvikelser.
6. *Stabilare systemlösningar* – Bättre och mer stabila system som gör det möjligt att göra den årliga uppdateringen av taggningen snabbt och enkelt. Valideringen skulle också kunna göras smidigare. Dessutom efterfrågas en testmiljö hos Finansinspektionen där företag kan läsa in filen för att se att filen är korrekt, alternativt ett valideringsgränssnitt mot Finansinspektionen vid inlämnandet.

4 Avslutande reflektioner och diskussion

Resultatet av studien pekar på att inställningen till digital inlämning av årsredovisningen generellt sett är positiv men att det finns ett antal problem kopplade till den nuvarande lösningen för digital inlämning av årsredovisningar till Bolagsverket samt till Esef-rapporteringen. Studien identifierar också ett antal konkreta lösningar för en förbättrad hantering. Utifrån studien kan konstateras att det också finns mer övergripande och fundamentala åtgärder som såväl inblandade myndigheter, privata aktörer som lagstiftare kan överväga.

I ett fortsatt arbete är det viktigt att såväl praktiska som mer policybetonade åtgärder adresseras för att säkerställa att lösningarna både på kort och längre sikt blir så pass bra att den slutliga processen – obligatorisk eller inte – blir så pass effektiv och håller så hög kvalitet som möjligt.

Bolagsverket och Finansinspektionen bör ta ett större ansvar för samverkansstrukturen – Den struktur som valts för etablerandet av tjänsten för digital inlämning av årsredovisning bygger på samverkan mellan Bolagsverket, Finansinspektionen och flera olika typer av privata aktörer. I en sådan typ av lösning är det viktigt att det är tydligt vilken aktör som ansvarar för respektive delar. Det är även viktigt att det finns en aktör som har ett övergripande ansvar med mandat att peka på hur funktionen ska utformas om tveksamheter uppstår men också att säkerställa kommunikationen mellan aktörerna. Tydliga strukturer och ansvarsroller är centrala vid ett obligatorium.

Studien pekar på att det finns potential för förbättring. Ett exempel är att ett företags val av redovisningsbyrå eller systemleverantör påverkar hur informationen kan lämnas in digitalt, vilken information som finns med i årsredovisningen samt hur informationen presenteras. Bolagsverket bör därför i ett vidare arbete ta en tydligare roll för att minska osäkerheten som finns hos de aktörer som använder lösningen. Områden att se över är bland annat informationsgivning till de inblandade aktörerna, gränsdragningar mellan olika aktörer t.ex. gränsdragning mellan de delar respektive part ansvarar för, hur ansvaret för reservlösning ser ut om den utvecklade tjänsten inte fungerar samt att Bolagsverket ger tydligare vägledning vid olika typer av tolkningar av regelverk.

Ovanstående är också giltigt för Esef-rapporteringen, där flera av de bolag som ingår i undersökningen ser att förbättring kan ske bland annat genom kommunikationen mellan Finansinspektionen och systemleverantörer.

Bolagsverket bör inför ett obligatorium se över lösningen för att realisera potential för förbättringar – Bolagsverkets skäl till att införa en lösning för digital inlämning har tagit sin utgångspunkt i såväl effektivitet som att öka kvaliteten genom att t.ex. enklare och automatiserat utföra kontroller. Aktörer som deltagit i studien pekar också på just effektivitetshöjningen vid digital inlämning av årsredovisning. Däremot förekommer det fortfarande formaliafel i digitalt inlämnade årsredovisningar som ger merarbete för olika typer av aktörer.

Innan ett obligatorium införs bör det säkerställas att alla de potentiella fördelarna med en digitaliserad process också kan uppnås. Om detta hindras av Bolagsverkets nuvarande uppdrag – vilket det finns indikationer på – bör i samband med ett eventuellt obligatorium också analyseras om det snarare är i uppdraget som det krävs förändringar för att lösningen ska bli bättre och nå full potential.

Se över behovet av signering i olika delar för en effektivare och tydligare hantering –

Det är utifrån studien tydligt att just signering ur flera aspekter kan behöva ses över och effektiviseras. I och med den allmänna digitaliseringen har det blivit svårare för aktörer att förstå skillnader mellan signeringar i olika steg och vad de tjänar för syfte. Även om signering blivit enklare med etablerade infrastrukturer som t.ex. Bank ID, bör Bolagsverket verka för att förenkla processen och överväga att revidera signeringsrutiner om de överlappar varandra eller förvirrar för användarna. Här finns det goda exempel i närliggande länder t.ex. på hur man valt att förändra godkännande av årsredovisning som är bättre lämpad för en digital process.

Samordna nuvarande och kommande krav på digitaliserad informationsgivning –

Inom båda de områden som undersökts kan konstateras att nästa utvecklingssteg kommer innebära en ökning av resursinsatser för de bolag som omfattas. Samtidigt pågår det flera närliggande digitaliseringsinitiativ vad gäller t.ex. rapportering som också kommer att påverka bolagen. Under nästkommande år kommer kraven på Esef-rapporteringen att utökas till att även omfatta notapparaten. Från 2024 ska vidare delar av förvaltningsberättelsen upprättas i elektroniskt format i enlighet med de ändringar i EU:s redovisningsdirektiv som genomförs genom CSRD. Fler EU-initiativ är att förvänta efter det. Nationella särlösningar kan visa sig svåra att förena med den EU-gemensamma regleringen.

Bolagsverket och Finansinspektionen behöver ta detta i beaktande vid utvecklingen av digitala lösningar och öka samordningen mellan myndigheterna. Detta behöver göras genom tät dialog med näringslivet för att se till att de mest resurskrävande förändringarna dels är anpassade efter de förhållanden som råder på marknaden, dels planera dessa så att företagen också har möjlighet att anpassa sig till förändringarna utan att det påverkar företagets kärnverksamhet.

Säkerställ att syftet med digital inlämning kan uppfyllas innan ett obligatorium införs –

Att digitalisering – brett och inom i princip alla områden – är ett naturligt och nödvändigt steg är allmänt accepterat. Det kan dock vara bra att vid så pass stora förändringar som ett obligatorium innebär, att ta ett steg tillbaka och fundera över lösningens ursprungliga syfte och om det uppnåts. Risken finns annars vid ett införande av ett obligatorium att de nuvarande skevheterna i lösningen förstärks, att lösningen trovärdighet då minskar och att det i slutänden blir en sämre lösning för alla. Det finns en stor vilja och ett engagemang från de intressenter som är berörda att delta och bidra till en sådan analys.

Bilagor

Bilaga 1. Sammanfattning av intervju med Bolagsverket

Inom ramen för studien har Bolagsverket intervjuats. Syftet med intervjun var att redogöra för de observationer som gjorts för eventuell återkoppling från Bolagsverket. Nedan följer en sammanfattning av intervjun.

Bolagsverket fick frågor om hur de anser att E-tjänsten för digital inlämning har fungerat och vilka styrkor och svagheter de ser med den valda lösningen. Bolagsverket anser att lösningen är driftsäker och framtidssäker och att det finns stora möjligheter att utveckla tjänsten och att anpassa den till marknadens behov. Bolagsverket ser inte några svagheter med tjänsten men uppger att det är en begränsning att alla företagsformer än så länge inte har möjlighet att lämna in årsredovisningen digitalt då det saknas taxonomier.

Bolagsverket anser vidare att de arbetar så nära de kan med systemleverantörerna och att de upplever att samarbetet fungerar utmärkt. Att Bolagsverket får förfrågningar om att ha fler samtal visar enligt Bolagsverket att dessa uppskattas.

I fråga om ansvarsfördelningen så hänvisar Bolagsverket till det avtal som finns med varje systemleverantör. Det innebär att det är i första hand är systemleverantören som ska bistå med support om något inte fungerar. Systemleverantören kan därefter vid behov kontakta Bolagsverket.

Vad gäller innehållet i den återkoppling som Bolagsverket hittills fått från systemleverantörer gäller det mest tekniska justeringar. En förbättring som införts efter synpunkter är att det går att meddela revisorn när årsredovisningen är uppladdad. Det har även införts checksummor.

Bolagsverket har ingen information om hur mycket av den digitalt inrapporterade informationen som används. De företag som förmedlar företagsinformation och därmed använder stora mängder årsredovisningsinformation har angett att de är positiva till att få digital information med så många datapunkter som möjligt. Bolagsverket har fått information om att de vill ha mer information taggad, exempelvis revisionsberättelsen. Detta är dock enligt Bolagsverket en fråga för FAR och systemleverantörerna. Bolagsverket anger att dialogen med både FAR och SRF-konsulterna är god.

Bolagsverket är angelägna om att det ska bli obligatoriskt att lämna in årsredovisningen elektroniskt. Inför ett obligatorium funderar Bolagsverket på hur de ska lösa signeringsfrågan för de personer som inte har svensk e-legitimation.

Bilaga 2. Enkätundersökning Esef

0. Inledande frågor

- a. Vilket system valde ni för att producera Esef rapporten, dvs. taggningen?
- b. Fungerade det bra?

1. Införande av lagändring

- a. Hur etablerade ni processer inför förändring (flervalsoalternativ, kryssa i de som stämmer)?
 - Egna resurser
 - Konsult(er)
 - Revisor(er)
 - Cision
 - Systemleverantör
 - Andra, ange
- b. Ange ungefärlig kostnad för införande, ange i antal resurser (arbetstimmar) och/eller faktiska kostnader (interna och externa) mellan tummen och pekfingret.
 - Arbetstimmar
 - Interna kostnader
 - Externa kostnader
- c. Bestod kostnaderna främst av externa kostnader (konsulter, systemstöd etc.) eller interna kostnader (personalkostnader etc.)?

2. Förbättring och utveckling

- a. Process fram till inlämning – rangordna primära problem som ni ser med processen (1 som mest problematiskt)
 - Taggningen
 - Samordningen med revisorer
 - Ändringar/justeringar efter utförd taggning
 - Att förstå det tekniska i systemet
 - Annat, ange
- b. Om möjligt, gör en uppskattning av hur mycket mer resurser ni lägger på processen jämfört med tidigare.
- c. Beskriv hur samarbetet med revisorn har förändrats?

3. Förbättring och utveckling

- a. Kraven på den information som ska taggas i Esef kommer sannolikt att öka. Gör en bedömning av hur resursinsatsen skulle förändras. Ange i procent (%).
 - Detaljerad/ fullständig taggning av notapparaten rad för rad:
 - Taggning av informationen i förvaltningsberättelsen inklusive hållbarhetsrapporten
 - Inkluderande av delårsrapporter
 - Fullständig taggning av moderföretaget årsredovisning
 - Fullständig taggning av samtliga legala enheter i koncernen
 - Annat, ange

- b. Vet ni hur efterfrågan på XBRL filen av årsredovisningen sett ut?
 - Vem använder informationen?
 - Hur ofta har ni fått frågan om denna fil?
 - Har ni fått frågor från användare angående den rapport som upprättats med Esef?
 - Annan kommentar?
- c. Om möjligt, Ange 3 åtgärder som skulle kunna göra Esef-processen mer effektiv.
- d. Skulle det underlätta med en utökad tidsfrist så att Esef-rapporten kan lämnas efter publiceringen av års- och koncernredovisningen?
- e. Vilka samarbetsformer framåt med Finansinspektionen och systemleverantörer skulle ni föredra?

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma, 2022